

Монастирський Григорій

д.е.н., професор

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль

## КООРДИНАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ТА ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Визначальним фактором забезпечення макроекономічного зростання в державі є комплексність та стабільність соціально-економічного розвитку всіх регіонів країни, що базується на гармонійному розвитку адміністративно-територіальних одиниць різного рівня.

Ефективність розвитку територій значною мірою зумовлюється дієвістю управлінських впливів з боку органів державного управління та органів місцевого самоврядування.

Сталий розвиток України передбачає гармонізацію економічної, соціальної та екологічної компонент загальнодержавного розвитку, що можливо забезпечити лише за умови узгодження стратегічних векторів розвитку всіх ієрархічних рівнів країни. Без цього перспектива сталості розвитку макроекономічної системи залишається досить примарною. Обґрунтування необхідності узгодження стратегічних орієнтирів розвитку держави, регіонів та громад і пошук технологій такого узгодження й визначає актуальність представленої дослідження.

Економічне зростання в Україні є потребує забезпечення сталого розвитку всіх громад на принципах гармонійності та подолання периферійності. Ми вважаємо, що підвищення ролі органів представницької та виконавчої влади в процесі управління соціально-економічним розвитком громад, насамперед, потрібно:

– чітко розмежувати функції та повноваження, а, відповідно, й відповідальність між органами місцевого самоврядування та органами державного управління в процесі забезпечення соціального та економічного розвитку громад. Ми пропонуємо поступово створити передумови, які б сприяли становленню інституту місцевого самоврядування як необхідного елемента демократичної системи влади, органи якого визначають місцеву соціальну та економічну політику. За органами державного управління потрібно залишити лише контрольно-наглядові функції за діяльністю органів місцевого самоврядування;

– використати зарубіжну практику утримання територіальними громадами різних населених пунктів спільних об'єктів соціальної інфраструктури. Наприклад, в США формуються шкільні округи, жителі яких спроможні утримати нормально функціонуючу середню школу, передбачивши підвезення дітей на навчання з віддалених сіл;

– підвищити ефективність діяльності наукових установ з розробки теоретико-методологічної бази управління соціально-економічним розвитком місцевого самоврядування, в т. ч. формуючи державне замовлення на виконання наукових досліджень з цієї проблематики;

– забезпечити зміцнення комунальної власності громади як матеріальної основи місцевого самоврядування;

– підняти рівень інформаційного забезпечення діяльності сільських органів місцевого самоврядування та органів державного управління на основі впровадження принципів розумної громади;

– провести для комплексного аналізу соціальної та економічної ситуації в громадах суцільні статистичні обстеження. Це допоможе органам влади визначити першочергові напрямки надання фінансової та матеріальної допомоги;

– впровадити в діяльність рад громад програмно-цільові методи управління. Як доводить світовий досвід, саме програмування соціально-економічного розвитку територій на основі наукових прогнозів є інструментом реалізації стратегічних планів місцевих органів влади, втілення перспективних проектів по поліпшенню благоустрою громади та добробуту життів місцевих жителів. В цьому контексті слід

звернути увагу на необхідність формування бюджетів розвитку, в яких би концентрувалися фінансові ресурси для забезпечення фінансової підтримки програмних заходів;

– реально залучити органи місцевого самоврядування громади до процесу приватизації земельних ресурсів. Безпосередньо стикаючись з проблемами формування приватної власності на землю, місцеві ради, за допомогою відповідних правоохоронних органів, можуть оперативно запобігати зловживанням і порушенням у цій сфері, стати реальним захисником інтересів громадян;

– удосконалити форми та методи управлінської діяльності органів місцевого самоврядування та державного управління. Потрібно підвищити кваліфікаційно-професійний рівень державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів рад, впровадити нові функціональні механізми у їх роботу (координаційні, аналітично-дорадчі, консультаційні, супровідні тощо). На нашу думку, доцільно проводити семінари, стажування службовців органів влади (в т. ч. за кордоном за рахунок коштів різноманітних міжнародних фондів сприяння розвитку демократії в Україні), їх навчання за освітніми програмами спеціальності «Публічне управління та адміністрування»;

– забезпечити подальше формування нормативно-правової бази управління соціально-економічним розвитком громад, прийнявши закони “Про територіальну громаду”, “Про комунальну власність”, “Про адміністративно-територіальний устрій”, “Про фінансове вирівнювання територіального розвитку” тощо;

– розробити і прийняти як закон державну цільову комплексну програму підтримки розвитку місцевого самоврядування в громадах, передбачивши фінансові ресурси для її реалізації. Невід’ємними складовими цієї програми повинні стати регіональні обласні програмні документи, які враховуватимуть особливості та специфіку розвитку громад певної території.

Без впровадження цих заходів неможливо буде забезпечити узгоджену ефективну управлінську діяльність органів державного управління та органів місцевого самоврядування, а відповідно сприяти процесу економічного зростання в державі, адже розглядати регіональний розвиток необхідно в контексті з розвитком усіх територіальних утворень, що складають регіон. Динамічність цього процесу визначатиметься рівнем дієвості управління з боку органів представницької та виконавчої влади, заснованого на принципах партнерства, співробітництва та координації зусиль. Враховуючи досвід провідних держав світу, пріоритетна роль у здійсненні управління територіями повинна належати органам місцевого самоврядування. Органи ж державного управління мають стати провідником загальнодержавної соціальної, економічної та національної політики, займаючись вирішенням загальнодержавних питань. Лише за умови формування гнучкої прозорої та прогресивної системи влади в Україні можна вести мову про побудову демократичної правової соціально-орієнтованої держави, реальну інтеграцію її в європейське співтовариство.

### **Список використаних джерел**

1. Novikova, M., Kozyrieva, O., Novikov, D., Monastyrskiy, G., Mazur, A. Innovative Approaches to Economic Development of the Regions of Ukraine. Vision 2025: Education Excellence and Management of Innovations through Sustainable Economic Competitive Advantage. 2019. 9791-9803.
2. Інституційні засади і маркетингові імперативи сталого розвитку: монографія / [ред. Т. М. Борисова, Г. Л. Монастирський]. Тернопіль: «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 340 с.
3. Монастирський Г.Л. Концепція «розумної» громади та локальної екології як засіб забезпечення сталого розвитку муніципальної системи. Соціально-економічний розвиток регіону: сучасні реалії та перспективи: монографія / За ред. Н.І. Пилипів, В.В. Стефініна. Івано-Франківськ: Видавець МПП «ТАЛЯ», 2017. С. 300-314.